क्षेत्री महिला माथि हुने घरेलु हिंसा

(कीर्तिपुर नगरपालिका, भाजङ्गल- ७ को एक समाजशास्त्रीय अध्ययन)

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र संकाय समाजशास्त्र
विषयको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिका लागि प्रस्तुत
शोधपत्र

शोधार्थी
तारा के.सी.
रोल नं.: २०३२०३/२०६८
रजिष्ट्रेशन नं.: ०-१-३८-२०६-२००२

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं
२०७४

क्षेत्री महिला माथि हुने घरेलु हिंसा (कीर्तिपुर नगरपालिका, भाजङ्गल- ७ को एक समाजशास्त्रीय अध्ययन) - तारा के.सी. २०७४

क्षेत्री महिला माथि हुने घरेलु हिंसा

(कीर्तिपुर नगरपालिका, भाजङ्गल-७ को एक समाजशास्त्रीय अध्ययन)

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र संकाय समाजशास्त्र

विषयको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिका लागि प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

तारा के.सी.

रोल नं.: २०३२०३/२०६८

रजिष्ट्रेशन नं.: ०-१-३८-२०६-२००२

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौं

२०७४

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौं

सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा समाजशास्त्र संकायअन्तर्गत समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर तहको उपाधिको लागि आंशिक पाठ्यभार पुरा गर्ने उद्देश्यले प्रस्तुत क्षेत्री महिलाहरुको सामाजिक तथा शैक्षिक अवस्था अन्तर्गत **क्षेत्री महिला माथि हुने घरेलु हिंसा (कीर्तिपुर नगरपालिका, भाजङ्गल- ७ को एक समाजशास्त्रीय अध्ययन)**विषयक शोधपत्र तारा के.सी.ले मेरो निर्देशन, सुझाव र सल्लाह तथा सुपरिवेक्षणमा रही तयार पार्नु भएको हो । म उहाँको कार्यप्रति सन्तुष्ट छु । अतः शोधपत्रको अन्तिम मूल्याङ्कनको लागि म स्फिफासि गर्दछु ।

मितिः २०७४/११/११

....

मिना उप्रेती

शोधनिर्देशक

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौं

स्वीकृति पत्र

क्षेत्री महिला माथि हुने घरेलु हिंसा (कीर्तिपुर नगरपालिका, भाजङ्गल- ७ को एक समाजशास्त्रीय अध्ययन)शीर्षकमा त्रिभुवन विश्वविद्यालय समाजशास्त्र विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षमा अध्ययन गर्ने तारा के.सी.ले प्रस्तुत गर्नुभएको शोधपत्रलाई यस विभागद्वारा स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

मूल्याङ्कन समिति		**हस्ताक्षर**
१.	प्रा.डा. तुलसी पाण्डे विभागीय प्रमुख समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग कीर्तिपुर, काठमाडौं	....
२.	मिनादेवी उप्रेती शोधनिर्देशक समाजशास्त्र केन्द्रीय विभाग कीर्तिपुर, काठमाडौं	....
३.	केशव शिलवाल वाह्य निर्देशक कीर्तिपुर, काठमाडौं	....

मिति : २०७४/११/११

प्रतिबद्धता पत्र

यस शोध प्रतिवेदनभित्रका सामग्रीहरु कहीँ कतैबाट साभार गरिएको छैन । मेरो क्षमता र ज्ञानले भ्याउनेसम्म प्रयास गरेको छु । यसमा कुनै पनि अंश अन्य प्रयोजनका लागि उपयोगी र प्रकाशनमा आएका पनि छैनन् तसर्थ प्रस्तुत शोधपत्र नितान्त मौलिक रुपमा रहेको प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।

....

तारा के.सी.

(शोधार्थी)

कृतज्ञताज्ञापन

यो शोधपत्र त्रिभुवन विश्वविद्यालय अन्तर्गत समाजशास्त्र स्नातकोत्तर तहको पाठ्यक्रमको आंशिक पाठ्य आवश्यकता अनुरुप तयार पारिएको हो । सर्वप्रथम त्रिभुवन विश्वविद्यालयका समाजशास्त्र विभागका आदरणीय प्राध्यापकहरु जसले यस विषयमा अध्ययन गर्ने मौका प्रदान गरी यस शोधकार्यमा हौसला र प्रेरणा दिनु भएकोमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । विभागीय प्रमुख प्रा.डा. तुलसी पाण्डे ज्यूप्रति आभार छु । आफ्नो व्यस्तताको बाबजुद पनि समय प्रदान गरी उचित निर्देशन, सुझाव एवं सर-सल्लाह र सहयोग गरी यस शोधकार्यलाई सही मार्गनिर्देशन गरी दिनु भएकोमा शोधनिर्देशक मिनादेवी उप्रेती ज्यूप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

शोधकार्यको सुरु देखि अन्त्यसम्म आफ्नो अमुल्य सुझाव र सल्लाह प्रदान गर्दै वर्तमान स्वरुपमा ल्याइ पुऱ्याउन सहयोग गरिदिनुहुने समस्त मित्र वर्ग धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ । त्यस्तै शोध क्षेत्रका स्थानीय बासिन्दाहरु जसले मलाई शोधकार्यको लागि आवश्यक विविध जानकारी दिनु भई सहयोग गरिदिनु भएकोमा उहाँहरुलाई पनि बिर्सन सक्दिन साथै शोधकार्यको सुरुदेखि अन्त्यसम्म लेखन कार्यको निमित्त सहज वातावरण बनाई सहयोग गर्ने मेरा साथीहरु ध्रुव पोखरेल, लक्ष्मी विष्ट र मेरो आमाबुबा, भाई धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ ।

अन्त्यमा यस शोधपत्रलाई शुद्धताका साथ कम्प्युटर टाइप गरी सहयोग गरी दिनु भएकोमा आर.पी. कम्प्युटरलाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

तारा के.सी.

विषयसूची

अध्याय- एक
परिचय

१.१	अध्ययनको पृष्ठभूमि	१
१.२	समस्याको कथन	५
१.३	अध्ययनको उद्देश्य	७
१.४	अध्ययनको महत्व/सान्दर्भिकता	८

अध्याय- दुई
साहित्यको पुनरावलोकन तथा अवधारणात्मक ढाँचा

२.१	साहित्यको पुनरावलोकन	९
२.२	अवधारणात्मक ढाँचा	१७

अध्याय- तीन
अनुसन्धान पद्धति

३.१	अध्ययन क्षेत्रको छनोट	१८
३.२	अनुसन्धानको ढाँचा	१८
३.३	अध्ययनको समग्रता र नमुना छनोट	१९
३.४	तथ्याङ्कको प्रकृति र स्रोत	१९
	३.४.१ प्राथमिक स्रोत	१९
	३.४.२ द्वितीय स्रोत	१९
३.५	तथ्याङ्क संकलन विधि	२०
	३.५.१ अन्तरवार्ता अनुसूची	२०
	३.५.२ अवलोकन	२०
३.६	तथ्याङ्कको विश्लेषण र प्रस्तुतीकरण	२०
३.७	अनुसन्धानको सिमा	२१

अध्याय- चार
क्षेत्री महिलाको सामाजिक, आर्थिक, शैक्षिक पृष्ठभूमि

४.१	परिवारको प्रकारका आधारमा क्षेत्री महिलाको पारिवारिक विवरण	२२
४.२	आकारको आधारमा क्षेत्री परिवारको विवरण	२२

४.३ परिवार प्रमुखको आधारमा क्षेधत्री परिवारको विवरण २३
४.४ क्षेत्री महिलाको बालबालिकाको शैक्षिक अवस्था २४
४.५ छोरीलाई शिक्षा २५
४.६ क्षेत्री महिलाहरुको वैवाहिक स्थिति २६
४.७ क्षेत्री महिलाको शैक्षिक स्थिति २७
४.८ क्षेत्री महिलाहरुको अध्ययन नगर्नुको कारण सम्बन्धी विवरण २८
४.९ क्षेत्री महिलाहरुको श्रीमानको शैक्षिक विवरण २८
४.१० पेशाको आधारमा क्षेत्री महिला २९
४.११ भू-स्वामित्वको आधारमा क्षेत्री महिला ३०
४.१२ क्षेत्री महिलाहरुको पेवा सम्बन्धी विवरण ३१
४.१३ क्षेत्री महिलाहरुको मासिक आम्दानी ३२
४.१४ क्षेत्री महिलाहरुको श्रीमानको पेशा सम्बन्धी विवरण ३२
४.१५ श्रीमानको पेशागत रुपमा भएको घरेलु हिंसा ३३
४.१६ क्षेत्री महिलाहरुको परिवारको जग्गा जमिन ३४
४.१७ क्षेत्री महिलाको विचारमा हिंसाका कारणहरु ३४
४.१८ अध्ययन क्षेत्रमा क्षेत्री महिला माथि हुने घरेलु हिंसाका प्रकारहरु ३५
४.१९ क्षेत्री महिलाहरुको समूहमा आवद्धता ३५
४.२० शिक्षित र अशिक्षित महिलाहरुले भोगिरहेको हिंसामा समानता र असमानता ३६
४.२१ हिंसाप्रति क्षेत्री महिलाहरुको धारणा ३७

अध्याय- पाँच

सारांश, निष्कर्ष

५.१ सारांश ३८
५.२ निष्कर्ष ४०

सन्दर्भ सामग्री सूची

परिशिष्ट

तालिका सूची

तालिका १ : परिवारको प्रकारको आधारमा क्षेत्री महिलाको पारिवारिक विवरण २२
तालिका २ : घर परिवारको सदस्यहरुको विवरण २३
तालिका ३ : परिवार प्रमुखको आधारमा क्षेत्रीको पारिवारिक विवरण २३
तालिका ४ : अध्ययन गर्ने संस्थाको आधारमा उत्तरदाता
क्षेत्री महिलाको बालबालिकाको शैक्षिक अवस्था २४
तालिका ५ : छोरीलाई पढाउने सम्बन्धी धारणा २५
तालिका ६ : क्षेत्री महिलाहरुको वैवाहिक स्थिति २६
तालिका ७ : क्षेत्री महिलाको शैक्षिक स्थिति २७
तालिका ८ : क्षेत्री महिलाहरुले अध्ययन नगर्नुको कारण २८
तालिका ९ : क्षेत्री महिलाहरुको श्रीमानको शैक्षिक विवरण २८
तालिका १० : पेशाको आधारमा क्षेत्री महिला २९
तालिका ११ : भू-स्वामित्वको आधारमा क्षेत्री महिला ३०
तालिका १२ : क्षेत्री महिलाहरुको पेवा सम्बन्धी विवरण ३१
तालिका १३ : क्षेत्री महिलाहरुको मासिक आम्दानी ३२
तालिका १४ : क्षेत्री महिलाहरुको श्रीमानको पेशा सम्बन्धी विवरण ३२
तालिका १५ : श्रीमानको पेशागत रुपमा भएको घरेलु हिंसा ३३
तालिका १६ : क्षेत्री महिलाहरुको परिवारको जग्गा जमिन ३४
तालिका १७: क्षेत्री महिलाको विचारमा हिंसाका कारणहरु ३४
तालिका १८ : क्षेत्री महिला माथि हुने घरेलु हिंसाका प्रकारहरु ३५
तालिका १९ : क्षेत्री महिलाहरुको समूहमा आवद्धता ३५